

В ВЫПУСКЕ:
ЭПИЗОДЫ

27–28

(35 МИНУТ)

❑ КНИГА "МЛАХИМ"

❑ ОТКРЫТАЯ МИШНА

❑ БЕЙТ HA-МИКДАШ

❑ ШИР HA-ШИРИМ

חוברת מרצה

Бейт-дин Шломо: дело двух женщин и ребенка • Сюрпризы первых слушаний • Похищение, которого не было • Меч Шломо и смелый следственный эксперимент • Сколько лиц можно сменить за день? • Последняя загадка нашумевшего дела • Когда наступает месяц «Эйтаним» • Цветущие декорации Бейт ha-Микдаш • Где сохранились 3000 «машалей» Шломо?

עברית
РУССКИЙ
פילון

СПЕЦИАЛЬНОЕ ПРИЛОЖЕНИЕ К НОВОМУ МУЛЬТИМЕДИЙНОМУ
ЦИКЛУ "ВСЕ ЗВЕЗДЫ ТОРЫ"

РЕШЕНИЯ ШЛОМО

СЕРИЯ

ЖИВАЯ ТОРА

4. ИВРИТ ЗА 5 МИНУТ (ПРОДОЛЖЕНИЕ)

39. Как это часто бывает в иврите, короткое слово «ав» заключается в себе не только две буквы ивритского алфавита, но целые законы. Вот лишь один из них.

40. На этом слайде приведены четыре слова, которые в иврите связаны особой внутренней логикой. Что объединяет, казалось бы, такие разные понятия? Давайте вычислим это с помощью гематрии.

Как известно, каждая буква ивритского алфавита имеет не только особый смысл, но и свое числовое значение. В журнале «Старс приглашает» в специальной рубрике «Алеф-бет» на страницах 6 и 7, можно узнать, как складываются значения букв иврита. Когда буквы складываются в слова, их числовые значения суммируются. Поэтому, зная базовые гематрии, можно вычислять значения целых слов и даже выражений. Опираясь на этот материал, мы предлагаем

самостоятельно просчитать числовые значения слов «ав» и «эм».

41. Итак, сумма числовых значений слова «ав» (отец) равняется трем.

42. А сумма числовых значений слова «эм» (мама) равняется сорока одному.

43. Простое сложение этих чисел дает новое значение: сорок четыре.

44. Точно такое же значение есть и у еще одного слова из нашего набора. Его можно легко собрать по буквам, зная, что значение одной из них равно четырем, а второй – сорока.

Совет
На слайдах 40 и 44 возможна небольшая пауза, во время которой ученики сами выполняют задание.

4. ИВРИТ ЗА 5 МИНУТ (ПРОДОЛЖЕНИЕ)

Иврит за 5 минут

45. Речь, конечно же, про слово **דם** (кровь).

46. Таким образом, числовое значение слова **דם** (кровь) равно сумме числовых значений слов **אב** (ав) и **אם** (эм).

47. Добавив к нему одну дополнительную букву – алеф – мы получаем новое слово «адам», то есть человек.

48. Заставка рубрики.

Согласно Кабале, первая буква алеф в слове указывает на ha-Шема, который лично вкладывает в века духовный компонент.

Материальный же компонент, выраженный словом «адам», человек получает от своих родителей.

Гематрия

8

2. АНОНС (ПРОДОЛЖЕНИЕ)

22. Мы посетим те места Израиля, которые связаны с именем Авраама,

- посмотрим, как сегодня выглядят места, в которых он жил,
- и побываем в одной из самых необычных географических точек земли – долине Шхема.

23. Также на этом уроке:

- Живая история: что пережили свидетели Всемирного потопа?
- Иврит за 5 минут: искусство складывать буквы и слова.
- И гордость царя Давида: история рождения книги Tehilim.

24. Заставка программы.

Аврахам

3

כרטיסי מארח* לכל פרק של הסידרה "כל כוכבי התורה"

ניתן להזמין במרכז של הפרויקטים
החינוכיים בטלפון
(072) 54 813-99-70

27

Шломо ha-Мелех уже знает, как разрешить загадку двух женщин и одного сына. Со- всем скоро женщинам предстоит принять участие в смелом следственном экспери- менте, по ходу которого бейт-дин инсце- нирует угрозу для жизни ребенка...

«Интуиция»
Шломо

Последняя загадка
легендарного бейт-дина

ВСТУПЛЕНИЕ

Как известно, лица людей способны рассказать гораздо больше, чем хочется их хозяевам. Например, выдать волнение, недовольство и даже обман.

Любое неосторожное слово, движение или жест способны **вывести** лжеца на чистую воду. → 1 2

Казалось бы, определение эмоций — идеальный инструмент для **выявления** мошенничества. Но есть сложность: даже лучший специалист в своей области может допустить **роковую** ошибку, неверно **истолковав** увиденное и услышанное. За исключением единственного известного истории случая, даже самые точные **интерпретации** человеческого поведения содержат в себе **погрешность**. → 3 4 5 6 7 8

Значит ли это, что **обнаружение** эмоций не может стать решающим аргументом в зале суда? Или у этой технологии все же **есть свое место** в бейт-дине? → 9 10

מבוא

כידוע, פני האנשים יכולות לספר הרבה יותר ממה שבעליהן רוצים לחשוף. כך, לדוגמא, הן יכולות להפגין התרגשות, חוסר שביעות רצון ממה שהן ואפילו שהאדם אינו דובר אמת.

כל מילה לא זהירה, כל תנועה או מחוות יד עשויות להסגיר את השקרן כאלף עדים.

לכאורה, אין כלי טוב יותר לגילוי מעשי ערמה מאשר התבססות מדעית על ביטוי רגשותיו של החשוד. דא עקא, גם המומחה הגדול ביותר בתחום זה עלול לעשות טעות גורלית ולפרש את הנראה והנשמע באופן שגוי. למעט מקרה אחד בודד בדברי ימי עולם, כל שאר הפרשנויות של התנהגות אנושית מדויקות ככל שתהיינה מכילות יסוד של שגיאה מסתברת.

האם פירושו של דבר, שביטוי רגשות באולם בית הדין איננו יכול לשמש ראיה בהליך המשפטי? או שעם כל זאת ואף על פי כן לשיטה זו יש מקום בערכאות הצדק?

СЛОВАРИК

לחשוף (מישהו)	разоблачить	וַיִּבְסְטֵי נָה צִיִּסְטִיּוֹ וּדְדוֹ	вывести на чистую воду	1
שקרן, בדאי	לגון, обманщик	לְזַץ	לִּזְעֵץ	2
גילוי, חשיפה	обнаружение, раскрытие	וַיִּבְלְנִיה	выявление	3
מעשה נוכחות, רמאות	обман, махинации	מוֹשְׁנִיץ'סְטָבוֹ	мошенничество	4
גורלי, מכריע	фатальный	רוֹקוּבוֹי	роковой	5
לפרש	объяснить	אִיסְטוֹלְקוֹבֵט	истолковать	6
פרשנות	разъяснение, толкование	אִינְטֶרְפְּרֵטָצְיָה	интерпретация	7
ליקוי, שגיאה	ошибка, неточность	פּוֹגְרֵשְׁנוֹסֵט	погрешность	8
תגלית, חשיפה	раскрытие, выявление	אוֹבְנְרוֹזְנִיה	обнаружение	9
יכול להתקיים	может применяться	מוֹדֵט אִימֵט מְסֵטוֹ	может иметь место	10

Решения Шломо

Об одном из судебных **прецедентов**, который может дать ответ на эти вопросы, — далее в выпуске. → 11

על אחד התקדימים המשפטיים, שיכול לענות על שאלות אלה - בהמשך המהדורה.

Анонс

В 2927 году Бейт Дин Шломо ha-Мелеха разбирает запутанное дело — спор невестки и **свекрови**, каждая из которых пытается **отсудить** ребенка у другой. Обе называют его своим. Чей он на самом деле? Это как раз и предстоит определить суду. → 12 13

Отсутствие улики и свидетельских показаний делает этот случай почти безнадежным. Есть только один человек, который, тем не менее, готов довести расследование до конца.

Руководителю главного Бейт-Дина страны достаточно лишь одного взгляда на участниц спора, чтобы вынести справедливый вердикт.

Однако точку в этом деле ставить рано. **Суперинтуиция** дайна не может быть единственным фактором, определяющим ход суда, даже если он — обладатель **абсолютной власти**. Его решение должно быть вынесено с соблюдением общепринятых законодательных процедур, и с ним должны согласиться еще 70 судей — членов Санhedрина, присутствующих на рассмотрении дела. → 14 15

קדימון

בשנת ב' אלפים תשע מאות עשרים ושבע בית דינו של שלמה המלך מנסה לעשות סדר בתיק מסובך ומורכב - בתביעתן ההדדית של כלה וחמותה במטרה לזכות בעזרתה של ההוצאה לפועל הממלכתית בתינוק, שכל אחת מהן קוראת לו "בן". אך למי הוא באמת שייך? זו בדיוק הבעיה, שבית הדין צריך לפתור.

העדר עדים וראיות הופך את התיק לחסר תקווה כמעט. ישנו רק אדם אחד, אשר, חרף המצב, מוכן להביא את החקירה עד תומה.

לנשיא הבג"ץ אין צורך ביותר ממבט אחד על בעלות הדין בשביל לפסוק פסק צדק.

ברם, מוקדם מדי לשלוח את התיק לארכיון. אשראת העל של הדיין אינה יכולה להיות הגורם היחיד, שקובע את כיוון הדיון המשפטי, גם במקרה שבידו שלטון מוחלט. החלטתו אמורה לקבל גושפנקא של פסק דין משותף לשבעים דיני הסנהדרין הנוכחים בעת הדיון תוך כדי שמירה על הליכים משפטיים מקובלים.

СЛОВАРИК

תקדים	случай из прошлого, служащий примером для аналогичных действий в настоящем	פְּרָצְדֵּנְט	прецедент	11
חמות	мать мужа	סְבָקְרוֹב	свекровь	12
לזכות (בדבר מה) במשפט	отбирать по суду	אוֹסְדִיט	отсудить	13
אינטואיציה עילאית, חוש פנימי חזק	очень точное чутье	סוּפְרִינְטוּאִיצְיָה	суперинтуиция	14
שלטון אבסולוטי	неограниченное господство	אַבְסוֹלְיוּטְנִיָּה וְלֶסֶט	абсолютная власть	15

החלטות שלמה

Как Шломо ha-Мелех **обоснует** свое решение? Сможет ли он убедить в своей правоте остальных участников **слушаний**? Получится ли у него использовать на практике доступное только ему глубокое понимание возникшей ситуации? → 16 17

Об этом и многом другом — в продолжении цикла «Все звезды Торы. Решения Шломо».

А пока — слушание первое, во время которого Бейт Дину Шломо предстоит рассмотреть показания сторон.

הא כיצד יבסס שלמה המלך את החלטתו בדיון זה? היוכל לשכנע את שאר משתתפי השימוע בצדקתו? היצליח להשתמש הלכה למעשה בהכרה מעמיקה של המצב שנוצר, אשר נכון לרגע זה הוא היחיד שזוכה לה?

על כך ועל הרבה דברים אחרים - בהמשך הסדרה "כל כוכבי התורה - החלטות שלמה".

ובינתיים - השימוע הראשון, שבמהלכו בית הדין של שלמה מתעתד לדון בטענות הצדדים.

ПЕРВОЕ СЛУШАНИЕ

Уже на этом этапе участников заседания ждут сюрпризы.

Выясняется, что из всех многочисленных показаний, которыми **пестрит** дело, суд может использовать только два утверждения. → 18

Какие именно и почему? Ответ на вопрос будет дан в одном из ближайших сюжетов.

А пока с помощью журнала «Живая Тора», можно познакомиться с материалами суда и попробовать найти среди них те сведения, которые **заслуживают** наибольшего **доверия** и интереса. → 19

השימוע הראשון

כבר בשלב זה משתתפי הישיבה צפויים להפתעות.

מתברר, שמכל הטענות המרובות אשר הופכות תיק זה לססגוני במיוחד, בית המשפט בעצם יכול להתבסס על שתי טענות בלבד.

על אילו בדיוק ומדוע? תשובה לשאלה זו תינתן באחת הכתובות הקרובות.

ובינתיים, בעזרתו של הירחון "תורת חיים", ניתן ללמוד את חומרי הדיון ולנסות למצוא בהם את אותן הידיעות, אשר ראויות למרב העניין והאימון.

СЛОВАРИК

לבסס	мотивировать	אובוסנובט	обосновать	16
דיון, שמיעה	дискуссия, рассмотрение вопроса	קלושנייה	слушание	17
לגוון	вызывать чувство ряби в глазах	פסטרית	пестрит	18
לזכות באמון	быть достойным веры	זסלוז'יבט דוברייה	заслуживать доверия	19

Решения Шломо

Музыкальная пауза 15-30 сек.

אתנחתא מוסיקלית

Первая версия

Первое, что бросается в глаза при изучении материалов дела, — это **чрезвычайно** многословные показания истицы номер один. Из **разнообразных** деталей складывается стройная и, на первый взгляд, **непротиворечивая** картина совершенного против нее преступления. → 20 21 22

Выясняется, что некоторое время назад и у нее, и у ее соперницы родились дети. Однако сын ее соседки погиб ночью при **невыясненных** обстоятельствах — скорее всего, из-за **неосторожности** матери. → 23 24

Не желая оставаться в одиночестве, а возможно, опасаясь судебного преследования, та могла **выкрасть** живого ребенка, спавшего на руках истицы №1, и **присвоить** его себе. → 25 26

Как иначе объяснить тот факт, что следующим утром первая участница суда не обнаружила его рядом с собой?

גרסא ראשונה

הדבר הראשון ששמים אליו לב בעת העיון בחומרי התיק - זה ריבוי הדברים של בעלת דין מספר אחד. כל פרטי טענותיה מרכיבים תמונה ברורה וממבט ראשון נעדרת סתירות של הפשע אשר התבצע נגדה.

מתברר, שלא מזמן לה ולמתחרתה נולדו ילדים. אך לילה אחד בן שכנתה הלך אל בית עולמו בנסיבות לא ברורות דיין - ככל הנראה, בעטיו של חוסר זהירות מצד אמו.

הפחד מן הבדידות ואולי גם החשש מפני תביעה משפטית גרמו לה לחטוף את התינוק החי, אשר ישן בזרועותיה של בעלת הדין מספר אחד ולקחת אותו לעצמה.

אחרת כיצד ניתן להסביר את העובדה, שלמחרת בבוקר בעלת הדין מספר אחד לא מצאה את תינוקה בקרבתה?

СЛОВАРИК

ביותר, באופן קיצוני	исключительно, очень	צָרִיבִּיצִינוּ	чрезвычайно	20
מגוון	многообразный, всяческий	רִנּוֹאוֹבְרָזְנִי	разнообразный	21
עקיב, בלתי ניתן לערעור	последовательный	נִפְרוֹטִיבּוֹרְצִיבִי	непротиворечивый	22
לא ברור, מעורפל	неясный, смутный	נִבְיִסְנִי	невыясненный	23
חוסר זהירות	неосмотрительность	נְאוֹסְטוֹרוֹזְנוֹסֵט	неосторожность	24
לחטוף, לגנוב	похитить	וִיקָרֵסֵט	выкрасть	25
ליטול ללא רשות	завладеть чем-то чужим	פְּרִיסְבוֹאִיט	присвоить	26

Вопрос

Слово «дом» употребляется в показаниях первой истицы неожиданно часто — по несколько раз в двух из пяти предложений текста, попавшего в книгу «Млахим».

Что это: обычное волнение или попытка сообщить суду какую-то важную информацию? Ключи к ответу — в материалах «Живая Тора».

שאלה

המילה "בית" מופיעה בדבריה של הטוענת הראשונה בתדירות מפתיעה - מספר פעמים בשנים מתוך חמישה משפטים שהגיע אל עמודי ספר "מלכים".

מהו פשר העניין: התרגשות רגילה או ניסיון למסור לבית המשפט מידע חיוני כלשהו? המפתח לתשובה - בחומרי הירחון "תורת חיים".

Музыкальная пауза 15-30 сек.

אתנחתא מוסיקלית

ОТВЕТ

Итак, тот факт, что разница в возрасте двух младенцев составляла всего три дня, а также их внешнее сходство, были серьезным препятствием для их **идентификации**. → 27

Но на пути следствия возникла еще одна неразрешимая проблема. Начиная со дня рождения первого ребенка и до момента чрезвычайного происшествия, невестка и свекровь находились в доме одни. Другие посетители, показания которых могли бы помочь в установлении истины, там не появлялись.

Истица №1 строит свои показания именно на этом факте. **Акцентированное**

תשובה

ובכן, העובדה שהפרש הגילאים בין שני התינוקות לא עלה על שלושה ימים, וכן דמיונם החיצוני היוו מכשולים בלתי-עבירים לזיהויים המדויק.

אך בדרכה של החקירה הופיעה עוד בעיה בלתי-פתירה אחת. החל משעת הולדת התינוק הראשון ועד לרגע האירוע העומד בלב החקירה הכלה והחמות היו בביתן לבדן. לא נודע על אף מבקר מזדמן, שעדותו עשויה הייתה לעזור בקביעת האמת.

בעלת הדין מס' 1 מבססת על עובדה זו את כל טענתה. החזרה המודגשת על המילה "בית" נועדה

СЛОВАРИК

זיהוי	опознавание	אידנטיפיקציה	идентификация	27
-------	-------------	--------------	---------------	----

Решения Шломо

повторение слова «дом» призвано подкрепить ее версию о **подлоге**. Если посторонних в здании не было и не могло быть, из этого со всей **неизбежностью напрашивается** вывод: похитить ребенка могла только вторая жилища. → 28 29 30 31

Согласится ли с этим выводом Бейт Дин?

לחזק את גרסתה כי מדובר במקרה חטיפה. אם לא היו ולא יכלו להיות אנשים זרים בבית, מכאן משתמעת המסקנה המתבקשת: חטיפת התינוק יכלה להתבצע אך ורק על ידי הדיירת השנייה.

היסכים בית הדין עם מסקנה זו ?

Первые выводы

Выслушав аргументы сторон, Шломо ha-Мелех уже готов приступить к вынесению предварительного **приговора**. Но прежде, в соответствии устоявшимся порядком, он коротко **суммирует** показания участниц процесса. Эта стандартная процедура позволяет убедиться, что судья правильно понял утверждения сторон. → 32 33

Здесь очевидцев событий ждет еще один сюрприз. Его **изложение** ситуации содержит всего лишь два **симметричных** утверждения: → 34 35

«Одна говорит: «Мой сын — живой, а твой — нет».

מסקנות ראשונות

לאחר שמעו את טענות הצדדים וראיותיהם, שלמה המלך כבר מוכן לפסוק דין ראשוני. אך בטרם יאמר את המילה האחרונה, בהתאם לסדר ההתנהלות המקובל הוא מסכם את דבריהן של בעלות הדין. נוהל שגרתי זה נועד להוכיח, כי הדיין אכן הבין את טענות הצדדים נכונה.

אך פה לנוכחים באולם המשפט מצפה הפתעה נוספת. תיאור המצב בפי שלמה בנוי משני משפטים קצרצרים מקבילים:

”זאת אמרת זה-בני החי ובןך המת”

СЛОВАРИК

מודגש, מובלט	подчеркнутый, демонстративный	אָקצֶנְטִירֹבֶנִי	акцентированный	28
הונאה, זיוף	обман, мошенничество	פֹדְלוֹג	подлог	29
כורח, כוח עליון	непременность	נְאִיזְבֶדְנוֹסֵט	неизбежность	30
מתבקשת המסקנה ש-	здесь: вытекает из предыдущего	נִפְרָשִׁיבִיאֵטְסִיָה	напрашивается	31
גזר דין, פסיקה	решение суда	פְּרִיגֹבוֹר	приговор	32
לסכם	подводить итог	סוּמִירוֹבֵט	суммировать	33
תיאור, הבעה	пересказ, последовательное выражение	אִיזְלוֹזְנִיָה	изложение	34
סימטרי	соразмерный	סִימֶטְרִיזְנִי	симметричный	35

החללות מילה

Вторая говорит: «Нет, твой сын не живой, а мой — живой»,
— **резюмирует** Шломо ha-Мелех. → 36

Почему из его пересказа выпадает весь длинный и на первый взгляд весьма **существенный** текст заявления о похищении? Ключи к ответу — в материалах журнала «Живая Тора». → 37

וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי

— כך מתמצת שלמה המלך את כל העניין.

כיצד אירע שמתוך תמצית דברים זו נשמטת ההאשמה המשמעותית לכאורה בדבר מעשה חטיפה? מפתחות לתשובה - בחומרי הירחון "תורת חיים".

Музыкальная пауза 15-30 сек.

אתנחתא מוסיקלית

ОТВЕТ

Итак, **реконструкция** событий, которую предлагает Бейт Дину первая участница, может показаться вполне логичной и вероятной. → 38

Однако это всего лишь версия, и у нее есть существенный недостаток: за ее **достоверность** не может поручиться никто — даже сама истица. По ее же собственному свидетельству, ночью она спала и не могла видеть того, что делает соседка. → 39

Показания, в которых не уверен даже тот, кто их дает, не могут влиять на ход рассмотрения дела.

Именно поэтому **потрясшая** общественное мнение история о похищении

תשובה

ובכן, שחזור האירועים שמציעה לעיון בית המשפט בעלת הדין הראשונה יכול להראות הגיוני ומסתבר.

אך בסופו של דבר מדובר בלא יותר מהצעה לשחזור היסטורי, ולהצעה זו חסרון בולט לעין: אף אחד, כולל הטוענת הראשונה, אינו יכול לערוב לאמיתתה. על פי הצהרתה שלה עצמה, הטוענת הראשונה ישנה בלילה, ועל כן לא יכלה לראות את אשר שכנתה עושה.

העדות שהעד עצמו מסופק בה - אין שמה עדות, ואין בדבריו לא כדי להוסיף ולא כדי לגרוע מחקירת התיק.

דווקא לכן סיפור החטיפה שהדהים את דעת

СЛОВАРИК

לסכם	суммировать	רְזִימִירוּבֵּט	резюмировать	36
מהותי, חשוב	важный	סוּשְׁצִ'סְטָנְי	существенный	37
רקונסטרוקציה, שחזור	восстановление	רְקוֹנְסְטְרוּקְצִיָּה	реконструкция	38
מהימנות, אמינות	надежность, аутентичность	דוֹסְטוֹבֶרְנוּסֵט	достоверность	39

Решения Шломо

ребенка полностью исчезает из выводов Шломо ha-Мелеха. → 40

Зато в нем **фигурируют** слова: «Мой сын жив», которые приводятся на суде от лица истицы №2. Это простое утверждение имеет гораздо большее значение хотя бы потому, что это показания матери, которая по определению не сомневается в личности своего ребенка. → 41

Именно они являются тем свидетельством, которое реально повлияет на ход рассмотрения дела.

Значит ли это, вся история с похищением является выдумкой, а ее единственная задача — отвлечь внимание судей?

Шломо ha-Мелех уже знает, как разрешить эту загадку. Совсем скоро женщинам предстоит принять участие в смелом **следственном эксперименте**, по ходу которого бейт-дин **инсценирует** угрозу для жизни спорного сына. → 42 43

Кратко повторив аргументы сторон, Шломо сделает вид, что выносит свое решение: он попросит принести меч, чтобы разделить оставшегося младенца на две половинки — по одной на каждую участницу **тяжбы**. → 44

Их поведение в этой критической ситуации однозначно укажет на их отношение к ребенку.

הציבור נעלם כלא היה מהרצאת מסקנותיו של שלמה המלך.

את מקומו תופסות המילים: "בני חי", שהושמעו בבית הדין לראשונה על ידי בעלת הדין השנייה בעת השמעת טענותיה. לקביעה פשוטה זו יש משמעות גבוהה פי כמה מונים מהשחזור הארוך שהוצע על ידי הטוענת הראשונה, הואיל ויש בה משום הצהרת אם, אשר על פי ההגדרה איננה מסתפקת בזהות פרי בטנה.

היא היא העדות, אשר תשפיע ממשית על תהליך העיון בתיק.

האם פירושו של דבר, שכל סיפור החטיפה הוא בגדר אמצאה בדיונית שכל מטרתה להסיח את דעת הדיינים?

שלמה המלך כבר יודע, כיצד לפתור חידה זו. עוד מעט עתידות הנשים ליטול חלק בניסוי חקירתי אמין, שבמהלכו בית הדין ייצור מצב מבוים, שבו חיי בן המחלוקת לכאורה יהיו נתונים בסכנה.

לאחר שחזר בקצרה על טענות הצדדים, שלמה ידאג להראות כאילו הוא עומד לפסוק את הדין: הוא יבקש להביא חרב, כדי לבתר את התינוק הנותר לשני חצאים - שווה בשווה לכל טוענת.

התנהגותן במצב קריטי זה היא שתצביע חד-משמעית על יחסן כלפי התינוק.

СЛОВАРИК

שְׁהָרַעִישׁ, שְׁזַעַזַע	взволновавший, впечатливший	פּוֹרְרִישׁ	потрясший	40
להופיע	присутствовать, быть предметом внимания	פִּיגּוּרִיבֵּט	фигурировать	41
מניפולציה בחקירה למען אימות השערה או עדות	следственное действие в виде опытов, осуществляемых в целях проверки и оценки версий или получения новых доказательств	סְלֶדְסְטִיבִּנִי אֶקְסְפֶּרִימֶנְט	следственный эксперимент	42
להמחזיז, להציג	изобразить, театрализовать	אִינְסֶצְנִירֵבֵּט	инсценировать	43
התדיינות במשפט	разбирательство, судебное дело	טִינְיָבָה	тяжба	44

החללות מלכה

Но пока, после предварительных слушаний бейт дин Шломо **удаляется** для со-
вещания. Мало кто догадывается, что сам
Шломо ha-Мелех уже давно готов назвать
личность настоящей матери. Эта информа-
ция передается лишь избранным предста-
вителям его окружения и пока держится в
строжайшем секрете. → 45

Когда вердикт суда будет вынесен, а
обман наказан, они смогут подтвердить:
Шломо ha-Мелеху доступны знания, скры-
тые от большинства людей.

Параллельно **отрабатываются** сцена-
рии следственного эксперимента. Так, меч,
которым Шломо вскоре предложит раз-
делить спорного младенца, должен быть
передан лично в руки царя, чтобы исклю-
чить возможность любых неосторожных
действий со стороны слишком **добросо-
вестных** исполнителей. → 46 47

Эксперимент занимает несколько се-
кунд.

Образ Мелеха с мечом, занесенным над
головой ребенка, производит **незамедли-
тельный** эффект. Настоящая мать ни се-
кунды не раздумывая, соглашается отка-
заться от прав на сына, лишь бы сохранить
ему жизнь. → 48

Но есть ли у верховного даяна законо-
дательные основания для таких действий?
Об этом — в следующей рубрике.

ובינתיים, בתום השימועים הטרוניים, עוזב
בית דינו של שלמה את אולם המשפט לשם
התייעצות. אך מעטים מנחשים, ששלמה המלך
בכבודו ובעצמו כבר מזמן מוכן להצביע על האם
האמתית. לעת עתה מידע זה נמסר רק לנבחרי
חצרנו ובינתיים נשמר בסוד כמס.

לאחר השמעת גזר הדין האמתי, כאשר ההערמה
תבוא על גמולה, הם יוכלו לאמת את העובדה, כי
נסתרות הרוב גלויות לפני שלמה.

במקביל בחדר ההתייעצות מתקיים דיון בתסריטים
אפשריים של ניסוי חקירתי. כך, לדוגמא, מוחלט,
כי החרב, שבאמצעותה בבוא העת יציע שלמה
לבתר את תינוק המחלוקת, צריכה להימסר לידי
של המלך אישית, כדי לשלול בכך כל אפשרות
של מעשה בלתי זהיר מצד נציגים נלהבים מדי של
הזרוע המבצעת.

הניסוי אורך רק כמה שניות.

דמות המלך המניף חרבו מעל ראש היילוד מביאה
לתוצא מידי. האם האמתית כהרף עין ובלי לחשוב
פעמיים מסכימה לוותר על זכויותיה בבנה שלה,
לו רק יישאר חי.

ברם, האם פעולותיו מסוג זה של הדיין הראשי
מגובות בביסוס משפטי הולם?
על כך - במדור הבא.

СЛОВАРИК

לסגת, להתרחק	отдаляться, уходить	אודלִיטְסִיָה	удаляться	45
לעבד, ללש	оттачивать	אודִרְבִּיבִיבִיט	отрабатывать	46
חרוץ, הוגן	старательный	דודִרְסוֹבִסְטָנִי	добросовестный	47
מיידִי	немедленный	נִמְדִילִיטְלָנִי	незамедлительный	48

Решения Шломо

ОТКРЫТАЯ МИШНА

Может показаться, что, вынося предварительный приговор по делу двух женщин, Шломо ha-Мелех, в первую очередь, убедительно **работает на** неподготовленную **публику**. На самом деле он **апеллирует** ко вполне реальным судебным прецедентам. → 49 50

Один из самых известных описан в мишне: двое истцов предстают перед бейт дином, держась за края одного талита. Каждый утверждает, что он нашел эту вещь, и теперь она принадлежит ему.

Если установить реального **собственника** невозможно, одежда может быть разделена на две равные части — по половине для каждой из сторон. → 51

Важное добавление из Гмары: на практике правильнее не портить вещь, а продать ее и поделить между спорщиками денежный **эквивалент**. Точно так же поступают и в том случае, если участники являются в суд с любой другой **материальной ценностью** — например, с домашним животным. → 52 53

משנה פתוחה

ניתן להתרשם, שבגזרו דין טרומי בעניין שתי הנשים, שלמה המלך בראש ובראשונה בסך הכל פונה אל דעת הציבור הרחב, גם אם עושה זאת באופן משכנע. אך לאמתו של דבר התנהגותו נסמכת על תקדימים משפטיים ממשיים.

אחד הידועים ביותר מתקדימים אלה מתואר במשנה הראשונה של מסכת בבא מציעא: "שנים אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו".

במקרה זה, הואיל ולא ניתן לקבוע מי מבין השניים הוא הבעלים האמתי של הטלית, ניתן לפתור את הוויכוח ביניהם על ידי חלוקת הטלית לשניים - חצי לכל אחד מהצדדים.

תוספת חשובה מן הגמרא: הלכה למעשה אין צורך להשחית את חפץ המחלוקת, כי אם למוכרו ולחלק בין בעלי הדין את שווה הכסף של מציאתם. זה מה שעושים גם במקרה שבעלי הדין פונים אל בית המשפט בטענת בעלות על כל דבר ערך חומרי שהוא - לדוגמא, בעניין בעל חיים המשק.

СЛОВАРИК

לפעול כדי לזכות באהדת הקהל	стараться нравиться зрителям	רְבוּטָט נָה פּוֹבְלִיקוּ	работать на публику	49
לפנות אל-, לערער	обращаться, взывать	אֶפְלִירוּבָט	апеллировать	50
בעלים	владелец	סוֹבְסֵטְבִּנִיק	собственник	51
שווה ערך	нечто равноценное другому	אֶקְבִּיבָלָנט	эквивалент	52
ערך כספי / חומרי	предмет, имеющий цену	מָטֶרִיאָלְנִיה צֵנוּסֵט	материальная ценность	53

Вопрос

Опираясь на практику разделения спорной **собственности**, Шломо ha-Мелех творчески перерабатывает некоторые позиции известного закона при рассмотрении спора о родственной **принадлежности** человека. → 54 55

Допустима ли столь широкая **трактовка**? → 56

שאלה

בהסתמך על נוהג חלוקת רכוש נתון במחלוקת, שלמה המלך מעבד יצירתית היבטים מסוימים של הדין הידוע לשם פתרון הוויכוח על קביעת ייחוסו של אדם.

האם פרשנות רחבה מעין זו אכן קבילה?

Музыкальная пауза 30 сек.

אתנחתא מוסיקלית

ОТВЕТ

Итак, разумеется, закон о разделении спорной собственности не может применяться по отношению к людям. Кроме того, в классическом случае, **прототип** которого приведен в мишне, обе матери должны были явиться на суд, удерживая ребенка на руках. → 57

Но здесь ситуация иная, и Шломо принимает решение: для того, чтобы истина, понятная только ему, стала очевидной всем, **мошенница** должна выдать себя сама. → 58

תשובה

ובכן, כמובן, את הדין בעניין חלוקת רכוש שבעלותו נתונה בוויכוח לא ניתן ליישם ביחס לבני אדם. חוץ מזה, במקרה הקלאסי שאב הטיפוס שלו מופיע במשנה, שתי האמהות היו צריכות להגיע לבית המשפט כאשר הן אוחרות בתינוק בידיהן ממש.

אך כאן המצב הוא אחר, ועל כן שלמה מקבל את ההחלטה הבאה: בכדי שכל אחד יוכל להיווכח באמת שלעת עתה ידועה לו לבדו, הרמאית צריכה להסגיר את עצמה כמו פיה.

СЛОВАРИК

רכוש, נכסים	имущество, достояние	סוּבְּסִטְבְּנוּסְט	собственность	54
שייכות	членство, вхождение в состав чего-либо	פְּרִינְדְּלִיגְנוּסְט	принадлежность	55
פרשנות, אינטרפרטציה	толкование, интерпретация	טְרַקְטוּבְּקָה	трактовка	56
אבטיפוס	первообраз, оригинал	פְּרוּטוּסְטִיפּ	прототип	57
נוכל, רמאי	обманщик, махинатор	מוֹשְׁנִיק	мошенник (мошенница)	58

Решения Шломо

ИВРИТ ЗА 5 МИНУТ

Как известно, **коммуникации** между людьми не **ограничиваются** устным общением. На словах человек сообщает не более того, что он хочет сказать. Дополнить информационную картину помогают жесты, интонации, мимика. И по свидетельству Талмуда, весьма существенно. → 59 60 61

Например, если во время урока внимательно смотреть на лицо своего учителя, можно узнать и запомнить больше.

Однако Шломо ha-Мелех владеет совершенно особым искусством. Он умеет, взглянув на лицо человека, увидеть его сущность. И об этом **косвенно** свидетельствует одно из наблюдений, которое вошло в виде цитаты в его книгу Kohélet (8:1): → 62

חֵכְמַת אָדָם תְּאִיר פָּנָיו, что в одном из самых простых прочтений значит: «Мудрость человека просветляет его лицо».

Красноречивее всего о связи между внутренним и внешним сообщает само ивритское слово «панім». Оно происходит от слова «пним», что значит «внутренний». → 63

То есть, даже когда лицо человека позволяет скрывать мысли и чувства, оно все равно отражает его внутренний мир.

עברית ב-5 דקות

כידוע, תקשורת בין בני האדם איננה מוגבלת למידע מילולי בלבד. המילים מוסרות רק את מה שהאדם רוצה לומר. אמנם, את המידע החסר ניתן לדלות מתוך מחוות, הִנָּגָה והבעות פנים. על פי עדות התלמוד, עזרתם של אלה בקבלת מידע לא מילולי משמעותית מאד.

כך, לדוגמא, המתבונן בפני רבו בזמן השיעור יכול ללמוד ולזכור הרבה יותר ממי שפשוט מאזין לדבריו.

ברם שלמה המלך שולט באמנות מיוחדת במינה: די לו במבט חטוף על פני אדם בשביל לדעת את טיבו. עדות עקיפה לכשרון פלאי זה ניתן למצוא באחת מתצפיותיו, אשר מופיעה כעת בריש הפרק השמיני של ספר קהלת ונפוצה כיום כפתגם ידוע:

חֵכְמַת אָדָם תְּאִיר פָּנָיו
על פי הפשט, כוונת הדברים היא שהחכמה המצויה באדם הופכת את פניו לפנים מאירות.

אך הקשר בין תוך וחוץ בא לידי ביטוי מובהק כבר במילה «פנים» עצמה, אשר לה משמעות כפולה: היא מציינת גם את קדמת ראשו של האדם הגלוי לעין כל, וגם את המשמעות המופשטת של «תוך», «פנים».

פירושו של דבר, שגם כאשר פני האדם מסתירות מחשבות ותחושות, הן עדיין משקפות את עולמו הפנימי.

СЛОВАРИК

רכוש, נכסים	имущество, достояние	סוּבְּקָטְבְּנוּסְט	собственность	59
שייכות	членство, вхождение в состав чего-либо	פְּרִינְדְּלִינְוִסְט	принадлежность	60
פרשנות, אינטרפרטציה	толкование, интерпретация	טְרַקְטוּבְּקָה	трактовка	61
אבטיפוס	первообраз, оригинал	פְּרוֹטוּטִיפ	прототип	62
נוכל, רמאי	обманщик, махинатор	מוֹשְׁנִיק	мошенник (мошенница)	63

Если в русском языке «лицо» — это **существительное** единственного числа, то в иврите слово «панім» всегда употребляется только во множественном. И в этом тоже есть своя логика. Как известно, лицо способно выражать очень разные чувства. А значит, за день любой человек способен сменить десятки и даже сотни лиц. → 64

המילה "פנים" משמשת בעיקר בלשון רבים, ולעניין זה יש הגיון משלו. כידוע, פני אדם יכולות לבטא רגשות שונים בתכלית, ומכאן שכל אדם מסוגל להחליף כמסכות עשרות ואף מאות של פנים שונות.

Еще одна ТАЙНА СЛЕДСТВИЯ

Итак, в результате смелого судебного эксперимента настоящая мать борется за жизнь своего ребенка, а мошенница идет в ва-банк и, проявляя себя во всей жестокости, предлагает привести приговор в исполнение. На это и рассчитывает Шломо ha-Мелех, с самого начала адекватно оценивший ее человеческие качества.

Но кто из героинь исторического бейт дина Шломо оказалась настоящей матерью: первая или вторая? Читателя, который решит узнать ответ на этот вопрос, заглянув в текст книги «Млахим», ждет еще один сюрприз.

Даже после того, как Шломо выносит окончательное **постановление** о передаче **родительских прав**, текст книги не позволяет однозначно идентифицировать победительницу ни с первой, ни со второй истицей. → 65 66

סוד חקירה נוסף

ובכן, כתוצאה מניסוי חקירתי נועז האם האמתית נאבקה על חיי בנה, ואילו הנוכלת הולכת על כל הקופה ומגלה את פרצופה האכזרי בהציעה להוציא אל הפועל את גזר הדין הנורא. בדיוק לכך מצפה שלמה המלך, אשר כבר מראשית המשפט העריך נכונה את מידותיה של זו האחרונה.

אך מי מבין גיבורות המשפט ההיסטורי של שלמה נוכח להיות האם האמתית: בעלת הדין הראשונה או השנייה?

הקורא אשר ינסה למצוא תשובה לשאלה זו מתוך המופיע בספר מלכים צפוי להפתעה נוספת: גם לאחר ששלמה המלך פוסק סופית בעניין זכויות ההורה, הכתוב כלל לא מאפשר זיהוי הזוכה בדין לא עם הטוענת הראשונה ולא עם השנייה.

СЛОВАРИК

שם עצם	часть речи, обозначающая предмет	סוּשְׁצִ'סְבִּיטְלִנְיָה	существительное	64
החלטה, פסק דין	вердикт, решение	פוסְטְנוּבְּלִנְיָה	постановление	65
זכויות הוריות	права и обязанности, которыми закон наделяет родителей для защиты прав и интересов своих детей	רוֹדִיטְלִסְקִיָּה פְּרָבָה	родительские права	66

Решения Шломо

Это могло бы и вовсе остаться тайной, если бы не дополнительные комментарии к материалам дела, которые оставили исследователи и знатоки событий тех времен.

Возвращаясь к детальному анализу **аргументации** сторон, эксперты предлагают **ретроактивно** узнать, кто из двух героинь бейт-дина пытался обмануть правосудие. → 67 68

Познакомиться с материалами специального расследования можно на страницах журнала «Живая Тора».

Его итоги показывают, что никакой истории с похищением на самом деле не было. Никто не вставал ночью, не забирал чужого младенца и не выдавал его за своего. Весь этот детективный сюжет был **сфабрикован** лишь для того, чтобы направить бейт дин по ложному следу. → 69

Попытка не удастся — мошенница **дискредитирует** себя сама, правосудие **торжествует**, а бейт дин Шломо ha-Мелеха задает новые стандарты суда, который стремится к истине, не вызывающей сомнений и споров. → 70 71

העניין עשוי היה להישאר בגדר סוד, לולא הפרשנויות והחומרים הנוספים, אשר הותירו אחריהם בעלי החקירה והדעת דימים עברו.

בחזרה אל העיון המדוקדק של טענות הצדדים, המומחים מציעים לשחזר את אירועי הלילה הגורלי וללמוד למפרע מי משתי גיבורות הפרשה ניסתה להערים על הצדק.

חומרי החקירה המיוחדת מוצעים גם לעיונכם בינות עמודי הירחון "תורת חיים".

על פי מסקנות הבירור, סיפור החטיפה הארוך היה מפוברק מתחילתו ועד סופו. איש (בעצם, אישה) לא קם בלילה, אף אחד לא חטף שום תינוק וטענה להורות בדויה מעולם לא הושמעה מפי זו שהיא שמה בה. כל העלילה הבלשית הומצאה בשביל לגרום לבית הדין להיתפס לעקבות מטעים.

הניסיון לא צלח, הנוכלת מאבדת את אמון המערכת, הצדק חוגג ובית דינו של שלמה קובע תקנים חדשים של משפט, אשר שואף להגיע לאמת מוחלטת, נעדרת ספקות וויכוחים.

СЛОВАРИК

טיעונים, נימוקים	ДОВОДЫ	אָרגומֶנטאַציע	аргументация	67
רטוראקטיבי	имеющий обратное действие	רֶטֶרואָקטִיבִי	ретроактивный	68
להמציא, לפברק	изготовить подделку	סֶפֶּבֶּרִיקוּבֶט	сфабриковать	69
לערער את האמינות [של מישו]	подорвать доверие	דִּיסקְרֵדִיטִירוּבֶט	дискредитировать	70
לצהול, לשמוח	радоваться, ликовать	טוֹרֶזְסֶטְבוּבֶט	торжествовать	71

28

В тот момент, когда драгоценный контейнер пересекает границу Бейт ha-Микдаш, растения, еще недавно казавшиеся частью декора здания, начинают цвести и давать плоды. Что это – неизвестная до этого строительная технология или сверхъестественное явление?

Тифила Шломо
ha-Мелеха

Талмуд – о способах достижения
мудрости и богатства

Решения Шломо

Бейт ha-Микдаш

Хешван 2934 года. Осенью в Иерусалиме заканчивается строительство Бейт ha-Микдаш. Уже скоро это здание станет центром **притяжения** для всего мира. → 1

Но пока этот момент еще не настал. **Вопреки** всем ожиданиям, вместо того, чтобы немедленно **распахнуть двери** комплекса, Шломо ha-Мелех наоборот закрывает его для посетителей. → 2 3

До конца 2934-го года здесь будет пустынно. Все это время Шломо будет ждать самого лучшего момента для начала работы Бейт ha-Микдаш.

Подготовительный этап продлится 11 месяцев — вплоть до начала 2935 года. В месяце, который книга «Млахим» называет «месяцем Эйтаним», главное сооружение Иерусалима впервые соберет вокруг себя миллионы посетителей.

Название этого месяца происходит от слова «эйтан», что значит «мощный».

Это время подведения итогов, составления планов на будущее и просто самый урожайный сезон в году.

Месяц Эйтаним собирает в себе больше выделенных дат, чем все другие месяцы года. Он почти полностью состоит из особых дней, среди которых Рош ha-Шана, Йом Кипур и Суккот.

בית המקדש

חשוון שנת ב' אלפים תשע מאות שלושים וארבע. בסתיו מגיעה לסיומה הקמתו של בית המקדש הירושלמי. עוד מעט בניין זה יהפוך למוקד משיכה לכל באי תבל.

אבל נכון לעכשיו רגע זה טרם הגיע. חרף כל הציפיות, במקום לפעור את שערי המכלול לרווחה, שלמה המלך להפך סוגר אותו למבקרים.

עד סוף השנה המקום יישאר שומם. כל משך הזמן הזה שלמה ממתין לרגע המתאים ביותר לתחילת העבודה בבית המקדש.

שלב ההכנה אורך אחד עשר חודשים — עד לתחילתה של שנת ב' אלפים תשע מאות שלושים וחמש. בחודש הקרוי בפי בעל ספר מלכים "חודש איתנים", בניינה העיקרי של ירושלים ימשוך מילוני מבקרים.

שמו של חודש זה נגזר מהמילה "איתן", כלומר "חזק", "עצמתי".

זה הוא זמן לסיכום העבר, לעריכת תכניות לעתיד ובכלל — זהו חודש שהתנובה והיבול, כמוהם כמו ימי חג ומועד, מרובים בו יותר מבשאר חודשי השנה.

ממבט ראשון נראה, כאילו חודש זה מורכב כולו רק מן המועדים, כדוגמת ראש השנה, יום הכיפורים וחג הסוכות.

СЛОВАРИК

משיכה	тяготение	פְּרִיטִינְיָה	притяжение	1
למרות, בניגוד ל-	несмотря на	וּפְרָקִי	вопреки	2
לפתוח את הדלתות	открыть (заведение)	רְסָפְכְּנוּט דְּבָרִי	распахнуть двери	3

החללות שלמה

Каждый из них может стать решающим для судьбы отдельного человека и всего мира в целом. Это время подготовки самых глобальных изменений и самых **реалистичных** планов на новый год. → 4

Сегодня этот месяц носит название Тишрей.

В Тишрее 2935-го года города Эрец Израэль на несколько недель опустеют: все, кто только может, отправляются в Иерусалим, чтобы стать свидетелями события века.

В дни праздника Суккот, коhanim переносят в Иерусалим золотой **футляр** с сапфировыми плитами, которые **тщательно оберегаются** со времен Моше рабейну. → 5 6 7

В тот момент, когда драгоценный контейнер **пересекает границу** Бейт ha-Микдаш, здание оживает. На глазах миллионов людей растения, еще недавно казавшиеся частью его **декора**, начинают цвести и давать плоды. Что это – неизвестная до этого строительная технология или **сверхъестественное** явление? → 8 9 10

Бесценный контейнер размещают в самом сердце Бейт ha-Микдаш — специально выделенном помещении Кодеш

כל אחד מימים טובים אלה יכול להפוך גורלי הן לאדם פרטי והן לעולם בכללותו. זה הוא זמן הכנתם של השינויים הגלובליים ביותר ועריכתן של התכניות המעשיות ביותר לקראת השנה החדשה.

כיום חודש זה ידוע בשמו "תשרי".

ובתשרי שנת ב' אלפים תשע מאות שלושים וחמש עריה של ארץ ישראל תשומנה — אמנם, רק לשבועות בודדים: כל מי שכוחו במותניו ישים פעמיו לירושלים, כדי להיות לעד ראייה לאירוע המאה.

בימי חג הסוכות הכהנים יעבירו לירושלים את נרתיק הזהב עם לוחות הספיר, שנשמר בקפידה מימיו של משה רבנו.

ברגע שהמכולה רבת הערך תחצה את ספו של בית המקדש, הבניין כולו יתעורר לחיים. לעיניהם של מיליוני מבקרים הצמחים, שעד כה נדמו לחלק מן הגימור האמנותי, מתחילים לפרוח ולהצמיח פירות. מהו פשר החיזיון — טכנולוגיית בנייה בלתי ידועה עד כה או תופעה על טבעית?

המכולה, שערכה לא יסולא בפז, ממוקמת בלב לבו של בית המקדש — בחדר המיוחד עם זכויות גישה מוגבלות, אשר הועד מלכתחילה למטרה זו,

СЛОВАРИК

ריאליסטי, מציאותי	практический	רְאִלִיסְטִיִּצְיָנִי	реалистичный	4
נרתיק	чехол	פוֹטְלִיר	футляр	5
ביסודיות	усердно	טְשִׁצְטְלָנוּ	тщательно	6
להגן, לשמור	охранять	אוֹבְרִנָּט	оберегать	7
לחצות גבול	перейти грань, войти (куда-либо)	פֶּרֶסֶץ גְּרָנִיצוֹ	пересечь границу	8
קישוט, עיטור	внешнее оформление, украшение	דְּקוֹר	декор	9
על טבעי	аномальный, небывалый	סְבִרְכִיסְטְסְטָבִנִי	сверхъестественный	10

на-Кодашим, доступ к которому строго ограничен. Это главный и завершающий элемент конструкции. От него зависит вся работа здания.

Теперь, когда Бейт ха-Микдаш действительно готов к приему посетителей, его центральное помещение наполняет **непроницаемое** густое облако — явление, хорошо знакомое собравшимся. → 11

500 лет назад оно сопровождало переходы поколения Синайской экспедиции. Теперь оно появляется в том исключительном месте, где даже неподготовленный человек может ощутить присутствие haШема.

Это явное свидетельство успешного завершения проекта Шломо — значит, за 7 лет строительства Бейт ha-Микдаш не было допущено ни одной неточности.

При **торжественном стечении** людей
Шломо ha-Мелех обращается к haШему со
словами благодарности и просит

— чтобы влияние Бейт ха-Микдаш распространилось по всему миру,
— а любой человек, направляющий свою тфилу в его сторону, мог всегда рассчитывать на ответ. → 12 13

הלא הוא קדש הקדשים. זה הוא היסוד העיקרי והסופי של תכנית הבנייה, ובו תלוי תפקודו של המכלול האדריכלי כולו.

כעת, כאשר בית המקדש באמת מוכן לקבל את פני המבקרים, את חללו המרכזי ממלא ענן עבה ובלתי-חדיר. תופעה זו ידועה היטב לציבור הממחנסים.

לפני חמש מאות שנה ענן זה ליווה את מסעותיו של דור חוקרי מדבר סיני, ועכשיו הוא מופיע במקום הייחודי, שבו גם אדם נעדר הכנה מתאימה יכול לחוש בנוכחות ה'.

תופעה זו — יש בה משום סימן ברור להצלחת המיזם של שלמה, עדות לכך שבמשך שבע שנות הבנייה לא היה מקום אף לא לאי דיוק אחד.

נוכח העצרת החגיגית פונה שלמה המלך אל ה' במילות הוריה ומבקש ממנו, שהשפעת בית המקדש תתפשט על כל העולם, וכל אדם שמכוון את תפילתו כנגד בית קדש הקדשים, יוכל תמיד לסמוך על קבלת מענה.

ИВРИТ ЗА 5 МИНУТ

В своей речи на открытии Бейт ха-Микдаш Шломо ha-Мелех упоминает о трех видах личных обращений к haШему:

עברית ב-5 דקות

בנאום טקס פתיחת בית המקדש שלמה המלך
מזכיר שלושה סוגים של פניות אל ה': תחינה,
רינה ותפילה.

СЛОВАРИК

בלתי חדיר, אטום	плотный, непрозрачный	נִפְרוֹנִיצָיִמי	непроницаемый	11
חגיגי, טקסי	праздничный, церемониальный	טוֹרְדֵ'סְטָבִני	торжественный	12
זרם, התקהלות	скопление	סְטַצְ'נִיה	стечение	13

החלטות שמה

«Тхина» — призыв

«Рина» — пение

И «Тфила» — слово, не имеющее близкого перевода ни в одном языке.

Слово «тхина» происходит от корня תחנ. Его значение — **оказывать любезность**, делать **бескорыстный** подарок. Отсюда — такие слова, как תחנ — «обаяние» и תחנם — «бесплатно». → 14 15

В отличие от универсальной просьбы — «бакаша», — «тхина» имеет совершенно определенные свойства. Предполагается, что участник диалога просит о помощи не в счет каких-либо своих заслуг, а в качестве подарка, который делается по доброте.

Однокоренной глагол לתחנן имеет близкое значение — «упрашивать». → 16

Литературное слово «рина» — это изначально «восклицание». Восклицание может быть любым — от крика о помощи до радостного пения.

Любое обращение halshemu с личным вопросом принято **предварять** одной из форм «рины» — словами благодарности. → 17

В отношениях между людьми это могло бы рассматриваться как **проявление** вежливости. В данном случае — это **адекватная** оценка фактов и подготовка к **конструктивному** диалогу. → 18 19 20

המילה "תחינה" נגזרת מהשורש חנ"ן, שמשמעותו — עשיית טובה, נתינה ללא שיקולי רווח אישי. משורש זה נגזרת המילה "חן", ואפילו המילה "חינם", כלומר "אין כסף".

להבדיל מן המילה "בקשה" בעלת משמעות אוניברסלית יותר, לתחינה ישנם מאפיינים מוגדרים לחלוטין. הפונה בתחינה מבקש עזרה לא בזכות, כי אם בחסד.

הוא לא דורש, כי אם מתחנן.

המילה "רינה", שכיום משמשת לציון ביטוי שמחה קולני משהו, מלכתחילה ציינה כל קריאה שהיא — החל מקריאה לעזרה ועד לקריאת התפעלות.

כיום נהוג להקדים לכל פניה אישית אל ה' כמה מילות הודיה. להקדמה זו ניתן להתייחס כאל סוג של "רינה", הלא היא הקריאה, ובמקרה שלנו — קריאת תודה.

ביחסים בין בני אדם הדבר יכל היה להיתפס כביטוי של נימוס גרידא, אך במקרה שלנו מדובר בהערכת עובדות נאותה ובהכנה לדו שיח כונה.

СЛОВАРИК

לגלות אדיבות	проявить предупредительность	אָקזיבֿט לַיִּוָּגְנוּסֵט	оказывать любезность	14
חסר פניות, ללא מניע נסתר	альтруистичный	בֶּסְקוֹרִיסְטָנִי	бескорыстный	15
להפציר, להתחנן	убеждать, умолять	אופֿרֶשִׁיבֿט	упрашивать	16
להקדים	предупреждать, предпосылать	פֶּרֶדְבֶּרֶיט	предварять	17
גילוי, ביטוי ל-	действие как выражение	פֶּרֶזֶבֶלְנִיָה	проявление	18
הולם	соответствующий	אֶדְקָבָטְנִי	адекватный	19
מועיל, קונסטרוקטיבי	применимый, полезный	קוֹנסְטְרוֹקְטִיבֿנִי	конструктивный	20

Решения Шломо

Максимально общим словом, обозначающим такой диалог, как раз и является «тфила» — процесс, который не является ни молитвой, ни мольбой, ни просьбой в привычном смысле этого слова.

Понять значение термина, не имеющего **эквивалентов** в других языках, помогает его происхождение — от глагола «тофель» — «прикрепляет». → 21

Таким образом, в максимально близком переводе на русский язык «тфила» означает «соединение» или «подключение». То есть, канал связи между человеком и Тем, Кто является источником его существования.

לציון מדויק מרבית של דו שיח מסוג זה משמשת המילה "תפילה". התהליך שהיא מתארת חורג מגבולותיה של פניה בבקשה או בתחינה, וכדי להבינו לעומק יש צורך להתחקות אחר מוצא המילה שמשמשת לתיאורו.

המילה "תפילה" נגזרת אמנם מהשורש פל"ל, אך משקלה רומז אל השורש תפ"ל, שלצד משמעויותיו העיקריות "שטויות" ו"דברים חסרי טעם" משמש לעתים כחלופה לשורש טי"ת פ"א למ"ד במשמעות של "לוואי", דבר מה טפל הנלווה אל העיקר.

על פי ניתוח פסאודואטימולוגי זה, המילה "תפילה" מציינת הצמדה, חיבור, כלומר — ערוץ תקשורת בין אדם לזה שמקור הווייתו בו.

Миллиард КОММЕНТАРИЕВ

В Торе 5 книг, 53 главы и 5845 отрывков — "псуким". В ограниченном объеме скрыты бесконечные грани смысла. Шломо ha-Мелех — один из тех, кто стремится открыть их не только для себя, но и для других.

Он приводит по 3000 **разъяснений** на каждую фразы из Торы. Они подкрепляются 105 дополнительными **доводами**. Несложно подсчитать, что общее число комментариев, доступных самому мудрому правителю, превышает 1 миллиард 800 миллионов. → 22 23

מיליארד פירושים

בתורה ישנם חמישה חומשים, חמישים ושלוש פרשיות שבוע וחמשת אלפים שמונה מאות ארבעים וחמישה פסוקים. בהיקף מצומצם חבויים פנים אינסופיים של משמעות. שלמה המלך נמנה עם אלה ששואפים לגלותם לא רק לעצמו, כי אם גם לאחרים.

הוא מפרש כל פסוק בתורה בשלושת אלפים אופנים ומאשש אותם במאה וחמש ראיות נוספות כל אחד. לא יקשה עלינו לחשב, כי כמות הפירושים הגלויים לשליט החכם מכל אדם עולה על מיליארד ושמונה מאות מיליון.

СЛОВАРИК

שווה ערך	равноценный	אֶקְבִּיבָלָנִט	эквивалент	21
הבהרה, פירוש	истолкование, пояснение	רִזְסָנְיָה	разъяснение	22
נימוק	аргумент	דִּבּוּד	довод	23

החללות מלה

Три тысячи объяснений Шломо обозначаются в оригинале словом «машаль».

В разговорном иврите «машаль» — это **аллегория**, **притча** или **афоризм**. А по сути это **перевоплощение** сложной идеи в более легкую для восприятия форму. → 24 25 26 27

Простые истины понятны и без слов. Вершина ясности — взять сложную идею и сделать ее очевидной даже для ребенка. Для этого и нужен машаль.

В совершенстве владея этим искусством, Шломо ha-Мелех **бьет все рекорды** в области **коммуникаций**: он находит общий язык с тремя тысячами потенциальных целевых аудиторий, имеющих **несопоставимые** знания и интересы. → 28 29 30

Основы этого мастерства заложены в самом **мироустройстве**. Все материальное — это **проекция** духовного. Так что весь мир — это большая аллегория, требующая правильной трактовки. → 31 32

בטקסט המקורי שלושת אלפים פירושים אלה קרויים בשם "משלים".

כיום המילה "משל" משמשת לציון אלגוריה, פתגם או סיפור עם מוסר השכל, אך כל המשמעויות הללו צומחות משורש אחד, מאב טיפוס המשמעות הגלום במילה "משל" — מתן צורה קלה יותר להשגה לרעיון מורכב.

הרי אמיתות פשוטות אינן זקוקות אפילו למילים, אבל כאשר מדובר ברעיון מסובך — הפיכתו למובן מאליו לכל תינוק היא פסגת הבהירות, ולשם כך יש צורך במשל.

הואיל וידיו של שלמה המלך רב לו באמנות זו, הוא שובר את כל השיאים בתחום תקשורת ההמונים ומוצא שפה משותפת עם שלושת אלפים קהלי יעד פוטנציאליים בעלי ידיעות ואינטרסים שכלל אינם ברי השוואה.

יסודות המיומנות הזאת מונחים בבסיס מבנה העולם. כל החומרי הוא הקרנת הרוחני, והעולם כולו הוא בגדר אלגוריה אחת גדולה, שזקקת קריאה נכונה.

СЛОВАРИК

אלגוריה, משל, הקבלה	иносказание	אַלגוֹרִיָה	аллегория	24
משל	басня, поучительный рассказ	פְּרִיטְצָה	притча	25
אפוריזם, פתגם	краткое выразительное изречение, содержащее обобщающее умозаключение	אַפּוֹרִיזְם	афоризм	26
שינוי צורה, גלגול, טרנספורמציה	трансформация	פֶּרְבוּפְלוּשְׁצִינְה	перевоплощение	27
לשבור את כל השיאים	превзойти все известные достижения	בִּיט וְסָה רֶקוֹרְדִי	бить все рекорды	28
תקשורת	общение, связь	קוֹמוּנִיקַצְיָה	коммуникация	29
שונה לחלוטין	несравнимый, не аналогичный	נְסוּפּוֹסְטָבִימִי	несопоставимый	30
סדרי עולם	существующий порядок, взаимосвязь объектов в мире	מִירוּאוּסְטְרוֹיִסְטָבו	мироустройство	31
השלכה, הקרנה	отзвук, отражение, влияние	פְּרוֹיֶאקְצִיָה	проекция	32

Решения Шломо

Три самые известные книги Шломо ha-Мелеха запоминаются своей **лаконичностью**. В сумме они содержат порядка 800 отрывков. → 33

Значит ли это, что остальные блестящие афоризмы Шломо были выражены только в устной форме? Исследователи убеждены, что это не так. Они зашифрованы в тех же 800 строках, каждая из которых — сама себе машаль.

Один из таких примеров — в следующей рубрике.

Шир aШирим

Книга "Шир aШирим", которой более двух тысяч восьмисот лет, — одно из самых загадочных произведений Танаха. То, что на первый взгляд, кажется **лирической поэмой**, после внимательного изучения оказывается сборником **кодов**. Причем каждый код несет в себе сразу несколько сообщений. → 34 34 36

На одну только 6-ю фразу из 2-й главы книги "Шир a Ширим" составлены десятки дополняющих друг друга комментариев.

Во фразе: **שְׁמָאלוּ תַּחַת לְרֹאשִׁי** (смолo тахат ле-роши) Таргум видит исторический подтекст. Левая рука — символ надежной протекции, обеспеченной участникам Синайской экспедиции времен Моше-рабейну.

שלושת הספרים הידועים ביותר של שלמה המלך נכרתים בזיכרון הקורא בזכות לקוניותן. בסך הכל הם כוללים כשמונה מאות פסוקים.

האם משמעות העניין, ששאר משליו המבריקים של שלמה מעולם לא הועלה על הכתב? יש מהחוקרים הבטוחים, שאין זה המצב. יתר המשלים מקודדים באותם שמונה מאות הפסוקים שהזכרנו, שכל אחד מהם — משל בפני עצמו.

אחת הדוגמאות לכך — במדור הבא.

שיר השירים

מגילת שיר השירים בת יותר מאלפיים שמונה מאות שנה היא אחת היצירות החידתיות ביותר של המקרא. מה שממבט ראשון נדמה לשירה לירית, לאחר עיון מדוקדק מתברר כאוסף של צפנים, כאשר כל צופן טומן בחובו בעת ובעונה אחת כמה וכמה מסרים.

לביאור הפסוק השישי מפרק ב' של מגילת שיר השירים לבדו נתחברו עשרות של פירושים משלימים.

במשפט **שְׁמָאלוּ תַּחַת לְרֹאשִׁי** התרגום הארמי רואה רמיזה היסטורית. יד שמאל היא סמלה של הגנה בטוחה שהובטחה למשתתפי מסע המחקר במדבר סיני בימי משה רבנו.

СЛОВАРИК

לקוניות, תמציתיות	краткость, немногословность	לְקוּנִיץ'נוֹסֵט	лаконичность	33
פיוטי, לירי	чувствительный, поэтический	לִירִיץ'סָקִי	лирический	34
פואמה, אודה	поэтическое произведение большого объема	פּוֹאָמָה	поэма	35
צופן, קוד	шифр	קוֹד	код	36

התלמוד

Поколение, прожившее 40 лет в экстремальном климате, защищено от ветра, осадков, резких перепадов температуры, нападения **хищников** и других трудностей пути. → 37

В другом прочтении эта же фраза предстает как скрытое указание на способности достижения богатства и мудрости — их символизируют левая и правая стороны соответственно. Такая трактовка связывает высказывание Шломо с одним из самых оригинальных советов Талмуда:

«Тот кто хочет быть умным, должен возносить тфила в сторону юга, тот, кто хочет быть богатым, — в сторону севера».

Чтобы понять логику совета и его связь со словами из «Шир ha-Ширим», нужно учесть, что в Торе есть свои термины для обозначения направлений.

«Прямо» — это всегда в сторону востока, на иврите «кедем». Отсюда слово «кадима» — вперед.

После поворота на восток направление богатства — то есть север, будет находиться с левой стороны от стоящего, а направление ума, то есть юг, — с правой.

То, что север особым образом связан с **благополучием**, отражено и в конструкции Бейт ha-Микдаш. Так, в северной части главного помещения комплекса размещается золотой стол, на котором всю неделю лежит, не теряя своей свежести, лехем ha-панним. Это напоминание о том, что насыщение всего мира зависит от его Создателя. Напротив золотого стола, в южной части помещения, находится Менора — один из символов мудрости. → 38

דור זה, שהתקיים במשך ארבעים שנה באקלים קיצוני, היה מוגן מפני רוח, משקעים, שינויי טמפרטורה חדים, התקפות חיות טרף ומפני שאר קשיי הדרך.

קריאה אחרת של אותו המשפט מגוללת בו הוראות רמוזות לדרכי השגת עושר וחכמה, שמסתמלים בצד שמאל וצד ימין בהתאמה. פרשנות כזאת כורכת את אמרתו של שלמה עם אחת העצות המקוריות ביותר של התלמוד בעמודו השני של דף כ"ה של מסכת בבא בתרא: "אמר רבי יצחק: הרוצה שיחכים — ידרים, ושיעשיר — יצפין". יש המבינים את דבריו של רבי יצחק כאילו הם מכוונים לתפילה — הרוצה להחכים צריך לכוון את תפילתו לצד דרום, להעשיר — לצד צפון.

להבנת ההיגיון העומד מאחורי עצה זו והקשר שלה למשפט מתוך שיר השירים שהבאנו יש לקחת בחשבון, שבתורה לציון כיוונים משמשים מונחים מיוחדים.

"קדם" הוא "מזרח", ומכאן שהמילה "קדימה" — כלומר, "ישר" — היא "לצד מזרח".

אם ישר זה — לצד המזרחי, הרי שהצפון — כיוון העושר — ימצא מצד שמאל, ואילו דרום — כיוון החכמה — מצד ימין.

העובדה, שצפון קשור באופן מיוחד לעמידות כלכלית, משתקף גם במבנהו של בית המקדש. כך, בצפון החלל המרכזי של המכלול ממקום שולחן הזהב, שעליו במשך שבוע תמים מונח מבלי לאבד מטרייתו הראשונית לחם הפנים. הדבר מזכיר, שהשבוע העולם כולו תלויה בבוראו. כנגד שולחן הזהב, בדרום החלל הסגור, נמצאת המנורה — אחת מסמלי החכמה.

СЛОВАРИК

טורף	животное, которое получает пищу, охотясь и убивая добычу	חַיִּשְׁצָנִיק	хищник	37
רווחה	благополучие	בְּלִגְוִסְטוּיָנָה	благосостояние	38

Решения Шломо

Как известно, самая важная часть тфи-лы — это «кавана», то есть внутреннее «намерение». Но оказывается, что и внешняя кавана — то есть, «направление» — имеет далеко не символическое значение.

Вопрос о том, в каком направлении лучше направить тфилу: на север, на юг или на запад, подробно обсуждается в Гмаре. Окончательный ответ — в направлении Эрец Исраэль, Иерусалима и Бейт ha-Микдаш — вне зависимости от местонахождения человека.

כידוע, החלק העיקרי של התפילה היא כוונת הלב. ל"כוונה" זו שורש משותף עם המילה "כיוון", כך שהקשר בין כוונת הלב ורוח העולם שבו יש לכיוון את התפילה אינו נטול בסיס לשוני.

השאלה, לאיזה כיוון כדאי לכיוון את התפילה לצפון, לדרום או שמא למערב, נידונה בהרחבה בגמרא. המסקנה הסופית של הסוגיא — את התפילה יש לכיוון לכיוונה של ארץ ישראל, של ירושלים ושל בית המקדש, ללא תלות בנקודת הימצאותו של המתפלל.

Черный ящик — подсказка №2

Начиная с 40-х годов 30 го века слава Шломо ha-Мелеха распространяется по всему свету. Личным знакомством могут похвастаться немногие, но и простой пересказ историй о самом мудром правителе поражает воображение.

Предмет, находящийся в этом черном ящике, обладает свойством, отчасти напоминающем эффект такой **вирусной рекламы**: → 39

Для того, чтобы почувствовать его присутствие, его не обязательно видеть или брать в руки.

О том, что скрыто в черном ящике и как эта вещь помогает **делать деньги из воздуха**, — в следующей части выпуска. → 40

קופסא שחורה — רמז מס' 2

החל משנות הארבעים של המאה השלושים שומעו של שלמה המלך מתפשט בכל העולם. מעטים הם היכולים להתפאר בהכרות אישית עם המלך, אך גם בהעברה פשוטה על סיפורים בדבר השליט החכם ביותר בגלקסיה מפה לאוזן יש כדי להדהים את דמיון השומע.

העצם הנמצא בקופסא שחורה זו מתאפיין בתכונה, המזכירה חלקית את תוצא הפרסום הנגיפי מסוג זה:

בכדי לחוש בנוכחותו, אין צורך לראותו או לקחתו ביד.

מה מסתתר בקופסא השחורה, וכיצד עצם זה מסייע להפוך אוויר לכסף — על כך נרחיב את הדיבור בחלק הבא של המהדורה.

СЛОВАРИК

שיווק ויראלי	strategia, pri kotoroj reklama tak vliyaet na cheloveka, cho on sam stanovitsya ee aktivnym rettranslyatorom	וירוסניָה רִקְלָמָה	вирусная реклама	39
להרוויח בלי השקעה, "לעשות כסף מכלום"	получать доходы, не вкладывая деньги	דָּלֵט דְּנָגִי אִיז ווּזְדֻכָּה	делать деньги из воздуха	40

חדש!

בסידרה "כל ככבי התורה"

כל המקורות של השיעור תחת עטיפה אחת
תלקית מקורות: תנ״ך, תלמוד, מדרש, שיחות ועוד

ניתן להזמין במרכז של הפרויקטים החינוכיים בטלפון*

(072) 54 813-99-70

СКОРО

завершение серии

"Решения Шломо"

САД ШЛОМО hA-МЕЛЕХА
И ЕГО АРОМАТЫ

